

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 85 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Terstenjakova slavnost.

Prelepa je bila svečanost, katera se je dne 6. sept. vršila v Št. Juriju na Ščavnici, velik praznik za krasno Ščavniško dolino. Odkrila se je namreč spominska plošča na rojstni hiši jednega največjih Slovencev novejši dobe, slavnega učenjaka Davorina Terstenjaka. Vrli Št. Jurij je oni dan pokazal, da vé ceniti nesmrtno zasluge svojega svetovno čislanelega rojaka, za kojega ga smelo zavida vsa slovenska domovina. Že v soboto večer (dne 5. sept.) naznanjal je gromovit strel Slovenskim in Ljutomerskim goricam bodočo slavnost; ko se je pa stemnilo, zasvetil se je celi Št. Jurij v blesku mnogobrojnih lampijonov, ki so, kakor čarobne zvezde, žareli v različnih lučicah. — K slavnosti prihitelo je od blizu in daleč na tisoče ljudstva. Ista se je začela po hvalevredni slovenski navadi s slovesno službo božjo, katero je opravil č. g. prof. dr. Medved iz Maribora. V navdušenem cerkvenem govoru je proslavljal posebno dve zlati lastnosti slavnega Terstenjaka: njegovo učenost in jekleno značajnost; v nemal je ogromno množico vernega ljudstva, naj v tem velikega pokojnika posnema, da bomo visoko izobražen, a tudi značajan, pravno popolen narod. »Da bomo narod poštenjakov, da bomo narod vrlih mož!«

Po skupnem obedu na vrtu gospe Kreftove bil je odhod v Kraljevec, rojstno vas Terstenjakovo. Od vseh stranij je došlo toliko zavednega ljudstva, da se nam je zdelo, slovenski tabor se je otvoril. Naravno divna dolinica kraljevska še gotovo nikdar ni videla toliko ljudi, ki so prišli slaviti njenega največjega sina. Pred rojstno hišo je bil postavljen govorniški oder, bogato okrašen s cvetočimi vencem in s podobo cesarjevo ter Terstenjakovo. Slavnostni govornik, g. dr. Mat. Murko iz Dunaja, opisal je v vznesenih besedah življenje Dav. Terstenjaka in našteval preobite zasluge, katere si je pridobil na znanstvenem polju. Neumorna delavnost in brezmejna navdušenost za napredek in vsestranski blagor slovenskega ljudstva sta vedno odlikovali velikega Terstenjaka. Z odločnostjo moramo tudi mi zahtevati slovenske pravice in pospeševati ugled slovenskega naroda.

Po govoru se je odkrila — ob gromenju topičev in viharnimi živjo- in slava-klici neštete množice spominska plošča na rojstni hiši. Oduševljenje je bilo splošno; spoštljivo se je narod klanjal v odkritosrčni hvaležnosti veleučenenemu duhovniku in narodnjaku. Vsakdo je z neomejenim priznanjem bral lepe besede, ki so vrezane na plošči:

Kdo za napor in trud bi znal,
In kdo poznal trpljenja mogoč,
Življenje Ti si žrtvoval
Za domovino, znanost, vero.

Da, to je storil dični naš Terstenjak, kojega slava je prošinjala srca vseh navzočih. — Jurčič, Jurčič, ki si je za prireditve Terstenjakove slavnosti pridobil največ

zaslug, je izročil spominsko ploščo nečaku Davorina Terstenjaka v varstvo in v proslavo velikega učenjaka. G. župnik Kunce, neutrudni denarničar slavnostnega odbora, se je zahvalil za obile darove, ki so omogočili pomenljivo svečanost. V ganljivem govoru se je g. župnik Jurkovič spominjal slovenskih mater, kojih trud in skrb odgojajeta slovenskemu narodu toliko vrlih sinov.

Solnce se je že jelo nagibati k zatonu, ko smo veselih in navdušenih src polagoma zapustili rajskolepe Kraljevec. Večina udeležnikov se je vrnila v Št. Jurij, kjer smo na vrtu gospe Kreftove še pozno v noč veselili se prekrasnega, nepozabnega dneva. Bila je to slavnost, spodobna nesmrtnega Trstenjaka. Najlepše vreme, divno petje v cerkvi in v Kraljevcih, kjer so se po ljubkih glasovih odlikovale deklice Slovenskih goric, ogromna udeležba in nepopisno navdušenje — vse je blagodejno pripomoglo, da bode trajen in neizbrisljiv spomin na Terstenjakovo slavnost.

„Kristus in socijalna demokracija.“

Tako se imenuje članek, kateri izšel v »Delavcu« in se zdaj kot posebna knjižica razširja. S tem zvitem člankom so se podali socijalisti med naše verne kmete, da bi premotili tudi te, kakor so že toliko nepremišljenih delavcev. Kmetje, ako dobite v roke tisto »sveto pismo« socijalistov, ne čitajte in ne verjamite mu kar v en dan, ampak pomislite, kako uči večna resnica, Kristus sam v evangelijih. Da pa bodete lažje razvideli veliko nasprotje nauka Kristusovega z nauki socijalistov, podam nekaj-le nekoliko primerov:

»Vera je zasebni zadeva. V verskih zadevah mora biti popolnoma svoboda in ložje je nesti psa na lov, kakor pa koga prisiliti, naj veruje na nadzemjske stvari.« Tako pravi socijalist. Kako pa si misli to svobodo? Nobeden bi ne smel javno pokazati, da kaj veruje, niti moliti, niti otrok poučevati v veri, ker pravi, da njegovi nazori, »silijo spoštovati vero posameznika, dokler jo dotični obdrži za sebe«, torej pokazati bi je ne smel. Od kod pa bo pa človek vero vzel, ako ga ne bo smel o njej nikdo podučevati?

Socijalist pravi, da Kristusovim »čudežem človek lahko verjame, pa tudi ne verjame«; potem pa pristavi, da je »Kristus sam svaril pred preroki, ki bodo čudeže delali, pa se jim ne sme verjeti.« O, bedarije! Socijalist veruje Zveličarjevim besedam, da so prave, njegovim čudežem pa ne! Socijalist pravi da »Kristus sam ni cenil gole vere« in vendar sveto pismo pravi, da je obljubil: »Kdor veruje, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen«. Ako to premislimo, čuditi se moramo, kako more socijalist napisati tak-le stavek: »Ako tudi

kdo nič ne veruje, pa je pošten.... se sme trditi, da živi bolj v smislu Kristusovih nauk, kakor pa tisti, ki veruje... Ali ni to gola bedarija? Kedaj je Kristus dovolil komu, da naj ne veruje, ako hoče živeti po njegovih naukih?

Ako pa ni treba verovati ničesar, kako pa potem govori socialist o grehu, omenjajoč »Ali ni Kristus tolikim mestom oznanjal pogin radi njihovih pregreh.« Čudno, sedaj so mu najedenkrat cela mesta pregrešna, prej pa je vedel le o zasebni veri, katero naj bi obdržal vsak sam za-se!

Člankar sam pravi, da je Kristus učil: »Vse, kar koli vam farizeji in pismouki rekó izpolnjevati, izpolnjujte in delajte. Po njih delih pa ne delajte; ker govore, pa ne delajo.« Torej je Kristus sam zapovedal, naj verske učitelje in duhovnike ubogamo, akoravno bi oni sami svojih nauk ne izpolnjevali. Čudno, da potem pravi v isti sapi; »Kakor je tudi bil Kristus veren, tako je sovražil tačasno cerkev in duhovščino.« Glejte ga no, naenkrat je pozabil, kaj uči Kristus! Nič neče vedeti, kako se je pokoraval Kristus judovski cerkvi, akoravno ni bila popolna. Kako se je posvetoval kot dvanajstletni mladenič z duhovščino in kako je obiskoval tempelj, kjer so učili duhovniki in kako je izganjal krošnjarje, — kateri so hoteli imeti »nebesa že na tej zemlji« — kakor socialni demokratje, — z bičem iz tempelja! Nič ne ve, kako je poslal očiščene gobavce k duhovščini na ogled, kakor je zakon tirjal.

Socialist trdi dalje, da je Kristus učil da »na skrivnem naj bi se molilo.« In vendar vemo, da je Kristus zahajal na posvečena mesta molit, da je učil skupno moliti in še izrečno dodal besedilo molitvi: Oče naš, ... Daj nam, ... Odpusti nam itd. Vemo tudi, da je na Oljski gori sam grajal apostole, ker niso mogli z njim »čuti in moliti.« Seveda je zavrnil hinavce, ki so molili le zato, da bi jih ljudstvo hvalilo. Tak hinavec pa je tudi socialist, ki pravi sam da, da »se tudi bojuje socialna demokracija proti cerkvi in duhovnikom« — potem pa pravi: »Na skrivnem naj bi se molilo.« Kako pa naj molimo in koga, tega pa nam neče povedati. To pa vemo, da ako je premagana cerkev in duhovščina, ne bo nas nihče mogel učiti o Bogu, še manj pa moliti. Potem pač lahko reče člankar »... zatorej prepuščamo vsakemu, naj se ravna po svoji vesti«, ako že ne bo imel nikdo več pravega pojma o kaki »vesti.« (Konec pril.)

Cerkvene zadeve.

Slikarija v cerkvi sv. Marjete niže Ptuja.

Dne 30. julija je izgotovil akademični slikar Jakob Brollo, katerega po vsej pravici smemo imenovati cerkvenega slikarja lavantinske skofije, slikarijo v cerkvi sv. Marjete niže Ptuja s krasnimi podobami na presno. Veleč. g. duhovni svetovalec in župnik Jakob Trstenjak si je stekel s tem neminljivo slavo za to župnijo; ne samo, da je že pred leti dal napraviti krasni stavbi in cerkvenemu duhu ugajajoči glavni oltar v romanskem slogu, je sedaj tudi po njegovem prizadevanju in neumornem delovanju dobila cerkev tudi druge oltarje nove, pred vsem pa prekrasno slikarijo na presno po zgoraj imenovanem slovečem mojstru. Slike je izdelal večinoma mojster Brollo sam in njegov tudi akademično izvežban sin Antonio, med tem, ko je dekoracije jako spretno izvedel njegov pomagač Osvaldo Bierti iz Gemone.

Teško se mi zdi opisovati posamezne slikarije, in njih utis zopet podati je skoro nemogoče; kajti kaj takega si mora ogledati človek sam, da zamore prav

ceniti nja vrednost in občutiti vzvišeni utis na dušo; v obče, kdor je že kedaj videl katero po Brolloju slikano cerkev, ta bode gotovo z veseljem pritrdil mojim besedam. Posebne hvale vreden je izraz res versko-pobožnega in nežnega duha, kateri sije iz vseh podob Brollojevih. Naj le imenujem podobe sv. Terezije, sv. Katarine Sijenske, sv. Antona Paduvanskega in sv. Frančiška Serafinskega. Kar zavzame se pa človek nad res nežno-pobožnim in svetost izrazujočim obrazom sv. Katarine Sijenske.

Krasno je tudi na nekaterih podobah krajevno ozadje, kakor n. pr. pri sliki daritve Melkizedekove, kjer se vidi skrbno in ljubko delo v celoti in posebno v krasni razvrstitvi barv. Jako dobro zadete so tudi 4 velike podobe v srednjem oboku: Zadnja večerja, ustajenje, vnebohod Kristusov in prihod sv. Duha, kjer nežna, kakor od zgoraj prihajajoča luč podobe omili. Najbolj harmonično se pa vjemajo barve na sliki sv. Magdalene, od koje pobožnega in v nebesa hrepenečega pogleda človek komaj svoje oči odtrga. Oseben izraz je povsod določen, resničen, razvrstitev oseb prosta in živa, tako posebno v daritvi Abrahamovi. Tudi oblačilo posameznih svetnikov je naravno, harmonično in plastično, tako, da ni treba človeku biti posebnim poznavalcem slikarske umetnosti, da občuti očarujoči utis teh podob, bere ga lahko iz zavzetih lic kmečkih opazovalcev, kadar kateri izmed njih obrne svoj pogled v te podobe. Lahno plavajoče podobe občudujemo v alegoričnih slikah angeljev na obeh straneh velicega oltarja. Na vseh teh slikah pa je posebno občudovanja vreden kolorit obrazov, pred vsem na slikah sv. Notburge in sv. Magdalene, ki zagotovi mlademu umetniku Antoniju Brollo, kajti ta njih je slikal, slavno prihodnost — vidi se na prvi mah, da je učenec benečanske šole, koje glavno svojstvo in prednost je v blestečem, očarujočem koloritu.

Nazadnje pa še se enkrat očitno zahvalimo veleč. duhovnemu svetovalcu in župniku Jakobu Trstenjaku in želimo mu, da bi se mu njegovo rahlo zdravje kmalu okrepilo tako, da bi v krasno slikani cerkvi sv. Marjete še obhajal Bogu na čast in nam vsem v veselje enkrat svojo zlato mašo, da bi mu Bog še tudi na tem svetu poplačal trud, katerega je imel za hišo Gospodovo. Bog plati pa tudi vsem drugim, ki so v tem ali onem oziru kaj pripomogli! Sm.

Gospodarske stvari.

Kako rediti žrebeta.

Znano je sploh, da treba žrebetom prirediti ograjeno tekališče, koder se morejo prosto gibati in letati, kolikor hočejo in morejo.

Tako se jim krepijo udi ter postajajo gibčni in prožni. Manj znano pa utegne biti, da jih moremo mlade privaditi rečem, katerih bi se sicer pozneje strašili in plašili konji, in to je lahko uzrok hudim nesrečam. Tega se je lahko ogniti že pri žrebetih, kadar se sprehajajo po tekališčih. Na večih prostorih se nastavlja predmeti, o katerih je znano, da se jih konj rad ustraši. Na primer se nastavijo beli listki na črnem dnu, ali črni predmeti na belem dnu, dalje predmeti, s katerimi se igra veter, majhne in večje cunje, z vožinci na drevesa privezane, in katere pritegujemo na nitki, da mahajo simotamo. Časi jih kaže tako nastaviti, da se vzdignejo naglo od tal in padejo zopet k tlom. V to svrhu služi primerno razpeljan drat. Tudi stare konje privadimo dirajočim vlakom železniškim. Vendar ravnamo dobro, ako spravimo žrebe z materjo večkrat k železnici